

Dogmat o Maryi zawsze Dziewicy (1)

Antonello da Messina, Zwiastowanie, ok. 1476,
Galleria Regionale, Palermo

Najstarszy z czterech dogmatów, które dotyczą Matki Bożej, mówi o Jej dziewictwie. Przywilej Dziewictwa Maryi jest ściśle związany z Jej Boskim Macierzyństwem i z Jej świętością. Obok tytułu Matka Boża drugim tytułem, którym chyba najczęściej bywa określana i przyzywana Maryja, jest tytuł **Dziewica**. Trwałe dziewictwo Maryi Panny jest jednym z podstawowych dogmatów maryjnych, który został przyjęty jako pierwszy w porządku chronologicznym.

Za oficjalne ogłoszenie dogmatu o wiecznym dziewictwie Maryi uznawany jest Kanon III Synodu Laterańskiego (649): „*święta, zawsze Dziewica i niepokalana Maryja jest prawdziwie i właściwie Boga Rodzicielką, ponieważ samego Boga-Słowa zrodzonego z Ojca przed wszystkimi wiekami a w ostatnich czasach w sposób szczególny i prawdziwy bez nasienia z Ducha Świętego poczęła, bez naruszenia dziewictwa porodziła i pozostała także dziewicą po narodzeniu*”. Kolejne sobory (IV Sobór Laterański w 1215 r., II Sobór Lyonński w 1274 r.), Sobór Trydencki (1545-1563 r.) używają w stosunku do Maryi określenia „zawsze Dziewica”. Sobór Watykański II w VIII – w całości

poświęconym Maryi – rozdziale Konstytucji dogmatycznej o Kościele „*Lumen gentium*” (21 listopada 1964 r.) w punkcie 57 również wskazuje na dziewicze poczęcie i narodzenie Pana Jezusa: „*Ta zaś łączność Matki z Synem w dziele zbawczym uwidacznia się od chwili dziewiczego poczęcia Chrystusa aż do Jego śmierci, (...), w momencie znów narodzenia, gdy Boża Rodzicielka w rozradowaniu okazuje pasterzom i magom Syna swego pierworodnego, który nie naruszył Jej dziewiczej czystości, lecz ją uświęcił*”.

Już w pierwszych Symbolach wiary Kościół wyznawał, że Jezus został poczęty jedynie przez moc Ducha Świętego w łonie Dziewicy Maryi, stwierdzając także aspekt cielesny tego wydarzenia: Jezus został poczęty „z Ducha Świętego, bez nasienia męskiego” ¹³⁸. Ojcowie Kościoła widzą w dziewiczym poczęciu znak, że to rzeczywiście Syn Boży przyszedł w człowieczeństwie podobnym do naszego (Katechizm Kościoła Katolickiego, 496).

Opowiadania ewangeliczne ¹⁴² uznają dziewicze poczęcie za dzieło Boże, przekraczające wszelkie rozumienie i wszelkie ludzkie możliwości ¹⁴³: „Z Ducha Świętego jest to, co się w Niej poczęło” - mówi anioł do Józefa o Maryi, jego Małżonce (Mt 1, 20). Kościół widzi w tym wypełnienie Bożej obietnicy danej przez proroka Izajasza: „Oto Dziewica pocznie i porodzi Syna” (Iz 7, 14; zgodnie z greckim tłumaczeniem Mt 1, 23) (KKK 497).

Pogłębienie wiary w dziewicze macierzyństwo Maryi doprowadziło Kościół do wyznania Jej rzeczywistego i trwałego dziewictwa ¹⁴⁷, także w zrodzeniu Syna Bożego, który stał się człowiekiem ¹⁴⁸. Istotnie, narodzenie Chrystusa „nie naruszyło Jej dziewiczej czystości, lecz ją uświęciło” ¹⁴⁹. Liturgia Kościoła czci Maryję jako *Aeiparthenos*, „zawsze Dziewicę” ¹⁵⁰ (KKK 497).

Niekiedy jest wysuwany w tym miejscu zarzut, że Pismo święte mówi o braciach i siostrach Jezusa ¹⁵¹. Kościół zawsze przyjmował, że te fragmenty nie odnoszą się do innych dzieci Maryi Dziewicy. W rzeczywistości Jakub i Józef, „Jego bracia” (Mt 13, 55), są synami innej Marii, należącej do kobiet usługujących Chrystusowi ¹⁵², określanej w znaczący sposób jako „druga Maria” (Mt 28,1). Chodzi tu o bliskich krewnych Jezusa według wyrażenia znanego w Starym Testamencie ¹⁵³ (KKK 500). Jezus jest jedynym Synem Maryi. Macierzyństwo duchowe Maryi ¹⁵⁴ rozciąga się jednak na wszystkich ludzi, których Jezus przyszedł zbawić: Maryja zrodziła „Syna, którego Bóg ustanowił «pierworodnym między wielu braćmi» (Rz 8, 29), to znaczy między wiernymi, w których zrodzeniu i wychowywaniu współdziała swą miłością macierzyńską” (KKK 501).

Dziewictwo fizyczne Maryi w chwili wcielenia („virginitas carnis”) było wyrażeniem i symbolem rzeczywistości głębszej, czyli dziewictwa duchowego („virginitas cordis”), dzięki któremu Maryja żyła w pełni dla Boga, w zażyłości z Nim i posłuszeństwie Jego woli. Tradycja wyraża to przez nadanie Maryi całej gamy tytułów: „Sponsa Dei”, „Sponsa Spiritus Sancti” („Oblubienica Boga”, Oblubienica Ducha Świętego). Tak urzeczywistniło się w Maryi nowe przymierze. Jej **dziewictwo, polegające na całkowitym osobowym oddaniu się Bogu**, wprowadziło Ją

w relację „oblubieńczą” z Nim (J. KRÓLIKOWSKI, *Dziewiczność Calej-Świętej Maryi*. Aktualność zagadnienia na tle postulatów kulturowych i religijnych, „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 4).

Dziewictwo Maryi jest całkowitym darem z siebie z motywu miłości; odpowiedzią na miłość Boga poprzez całkowite oddanie się do Jego dyspozycji. Wyrazem tej decyzji są Jej słowa: Oto ja Służebnica Pańska, niech mi się stanie według Twego słowa (Łk 1, 38). Dziewictwo wyraża [...] radykalne oddanie się Maryi Bogu. Bóg jest [Osobą] tak centralną w Jej planie życiowym, że dziewictwo staje się tego żywym potwierdzeniem. To dziewictwo nie oznacza żadnego pomniejszenia miłości ludzkiej i małżeństwa, które także są formami miłości Boga. Ale dziewictwo objawia radykalizm szczególny; ukazuje takie skoncentrowanie się na Bogu, że **wszystkie inne formy miłości będą zawsze miłością, która bierze początek z miłości Boga i [będzie] miłością w Bogu** (L. BOFF, *Ave Maria. 11 femmine e lo Spirito Santo, Assisi 1990, 103*).

Według świętego Pawła najbardziej charakterystyczną cechą chrześcijańskiego dziewictwa jest życie całkowicie dla Pana (por. 1 Kor 7, 32). Tę cechę w sposób najpełniejszy zrealizowała w swym życiu Maryja. Na dar bliskości Pana (Łk 1, 28) odpowiedziała „trwaniem przy Panu” (1 Kor 7, 35). To jest najgłębszy sens Jej dziewictwa i dziewictwa chrześcijańskiego (J. KUDASIEWICZ, *Matka Odkupiciela, Kielce 1991, str. 43*).

Dziewictwo Maryi nadaje Jej charakter konsekracji: zostaje wyłączona, aby stać się w sposób cudowny matką Mesjasza. Jej jedyny w swoim rodzaju związek z Duchem Świętym umieszcza Ją w takiej bliskości z Bogiem, że musi Ona pozostać sama, aby ukazywać nam ten wyjątkowy wybór przez swego Pana [...]. Jej Synem będzie sam Bóg w Jego wcieleniu: Ona stanie się Mieszkaniami Boga, które napełnia chwała Jahwe (Wj 40, 35). To jedyne w swym rodzaju wydarzenie w historii zbawienia nadaje Maryi ten charakter sakralny, który wyłącza Ją spośród innych, a którego znakiem jest dziewictwo. Chociaż pozostaje Ona istotą najzupełniej ludzką, stworzeniem, to jednak jest „błogosławiona między niewiastami”, zajmuje wyjątkowe i jedyne miejsce w planie Bożym; dziewictwo jest właśnie znakiem tego nadzwyczajnego misterium (M. THURIAN, *Maryja Matka Pana Figura Kościoła, Warszawa 1990, str. 41*).

Dziewictwo Maryi jest znakiem ubóstwa, pokory, oczekiwania Boga, który sam tylko, w swej pełni, może napełnić tych, których wybiera. Dziewictwo jest niejako znakiem pustki, całkowitego zdania się na samego tylko Boga, który wzbogaca nas, ubogich, takich jakimi jesteśmy. Miłość ludzka jest posiadaniem drugiego człowieka i wiąże się także z mocą przekazywania życia. Dziewictwo Maryi zaś jest nieobecnością miłości ludzkiej w postaci „erosa”. **Wybierając dziewictwo Maryi jako sposób, w który został dany ludziom Zbawiciel, Bóg podkreśla, że zbawienie pochodzi tylko i wyłącznie od Niego. Dziewictwo Maryi jest więc znakiem ubóstwa i niezdolności człowieka do dokonania swego wyzwolenia, do okazania się istotą doskonałą, która się sama zbawi [...]. Jest znakiem pokory, która każe oczekiwać wszystkiego od Boga, od Jego pełni, jest także gotowością do kontemplacyjnej miłości stworzenia do Stwórcy. Ponieważ Maryja, z racji urodzenia Mesjasza, nie знаła innej miłości oprócz miłości do Boga, wyjątkowej z Nim komunii, jest Ona całkowicie zwrócona ku Niemu w oczekiwaniu na Jego odpowiedź. Sama jedna w tej miłości, w tej intymnej więzi z Panem, ma tylko Jego, aby kochać Go w czystej kontemplacji. On jest Jej jedynym oparciem, nadzieją, radością, oczekiwaniem, Jej obroną i usprawiedliwieniem. W ten sposób dziewictwo predysponuje Ją do życia kontemplacyjnego** (M. THURIAN, *Maryja Matka Pana Figura Kościoła, Warszawa 1990, str. 46n*).

138 Synod Laterański (649): DS 503.

142 Por. Mt 1, 18-25; Łk 1, 26-38.

143 Por. Łk 1, 34.

147 Por. Sobór Konstantynopolski II: DS 427.

148 Por. św. Leon Wielki, list *Lectis dilectionis tuae*: DS 291, 294; Pelagiusz I, list *Humani generis*: DS 442; Synod Laterański (649): DS 503; Synod Toledański XVI: DS 571; Pius IV, konst. *Cum quorundam hominum*: DS 1880.

149 Sobór Watykański II, konst. *Lumen gentium*, 57.

150 Por. Sobór Watykański II, konst. *Lumen gentium*, 52.

151 Por. Mk 3, 31-35; 6, 3; 1 Kor 9, 5; Ga 1, 19.

152 Por. Mt 27, 56.

153 Por. Rdz 13, 8; 14, 16; 29, 15 i in.

154 Por. J 19, 26-27; Ap 12, 17.